

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

VERBRUIKERSTUDIES

NOVEMBER 2010

PUNTE: 200

TYD: 3 uur

Hierdie vraestel bestaan uit 17 bladsye en 'n 2 bladsy-antwoordblad.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Hierdie vraestel bestaan uit VYF afdelings.

AFDELING		PUNTE	TYD (MINUTE)
A.	Kortvrae	40	20
B.	Voedsel en Voeding	40	40
C.	Kleding	40	40
D.	Behuising en Sagte Meublement	40	40
E.	Teorie van die Praktiese Opsie	40	40

2. AL die afdelings is VERPLIGTEND.
3. Beantwoord AFDELING A op die aangehegte ANTWOORDBLAD en plaas dit AGTER in jou ANTWOORDEBOEK.
4. Nommer die antwoorde korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik is.
5. Begin ELKE vraag op 'n NUWE bladsy.
6. 'n Sakrekenaar mag gebruik word.
7. Skryf slegs met swart of blou ink.
8. Gee aandag aan spelling en sinskonstruksie.
9. Skryf netjies en leesbaar.

AFDELING A: KORTVRAE**VRAAG 1**

- 1.1 Verskeie opsies word as moontlike antwoorde vir die volgende vrae gegee. Kies die antwoord en maak 'n kruisie (X) in die blokkie (A – D) langs die vraagnommer (1.1.1 – 1.1.19) op die aangehegte ANTWOORDBLAD. GEEN punte sal toegeken word as meer as een kruisie (X) vir 'n antwoord verskyn nie.
- 1.1.1 'n Sielkundige steurnis wat deur selfverhongering, verlies van aptyt en uitermatige gewigsverlies gekenmerk word, staan as ... bekend.
- A MIV/Vigs
B anorexia nervosa
C bulimie
D vetsug (1)
- 1.1.2 Watter EEN van die volgende voedingstowwe sal die bloedglukosevlak die meeste laat styg?
- A Proteïen
B Koolhidrate
C Vesel
D Vet (1)
- 1.1.3 Die beste ysterryke voedselproduk wat 'n rol speel in die verskaffing van die nodige yster om energie vir die liggaam te verskaf, is ...
- A gejodeerde sout.
B afgeroomde melk.
C volgraanbrood.
D niertjies. (1)
- 1.1.4 Antioksidante word bygevoeg om te ...
- A verhoed dat die olie en water in voedsel van mekaar skei.
B verhoed dat voedsel wat olie en vet bevat, galsterig word.
C verseker dat voedsel nie uitdroog en hard word nie.
D verseker dat voedsel 'n eenvormige kleur het. (1)
- 1.1.5 Bloedcholesterol kan laag gehou word deur die volgende voedsel te eet:
- A Hawermoutpap, appels, lensies
B All-Bran-vlokkies, duiwe, ertjies
C Mielievlokkies ('Corn flakes'), waatlemoen, nierboontjies
D Coco Pops, perskes, groenboontjies (2)

- 1.1.6 Identifiseer die voedsel wat die immuunstelsel van 'n MIV/Vigs-pasiënt sal versterk:
- A Appels, witbrood en gebraaide hoender
 - B Vispastei, groenteslaai en joghurt
 - C Spinasie, pampoen en tamaties
 - D Verfynde mielies, grondbone en melk (2)
- 1.1.7 Kies die kombinasie voedsel wat die waarskynlikste verborge sout sal bevat:
- A UHT-gegeurde melk en drooggeroosterde grondbone
 - B Rolklaar-pasteideeg en tuisbevrore ertjies
 - C Klein pakkies tamatiesous en geblikte hoendersop
 - D Ontwaterde vrugte en gekookte beesvleis (2)
- 1.1.8 'n Mens steun die ... -veldtog wanneer jy by plaaslikeprodukte-markte koop.
- A Reach for a Dream
 - B Eco friendly
 - C Proudly South African
 - D Age In Action (1)
- 1.1.9 Kies 'n uitrusting wat geskik sal wees vir 'n jong dame om na 'n werksonderhoud by 'n bank te dra:
- A Miniromp met 'n halternekbloes
 - B Denimromp en 'n T-hemp met 'n slagspreuk op
 - C Helderoranje langbroek met 'n groen bloes
 - D Vlootblou broekpak met 'n wit bloes (1)
- 1.1.10 Om toepaslik geklee te wees vir 'n werksfunksie beteken dat 'n persoon ...
- A baie goed versorg is.
 - B volgens die nuutste mode aantrek.
 - C 'n styl dra wat hom/haar persoonlik pas.
 - D volgens die verwagte norme aantrek. (1)
- 1.1.11 'n Man wat 'n professionele beeld in die werksomgewing wil voorhou, sal die volgende dra:
- A Kortbroek met 'n T-hemp
 - B Snyers-langbroek en das
 - C Denims/Jeans met 'n gholf-hemp
 - D Chino-langbroek met 'n katoenhemp (1)

- 1.1.12 'n Voordeel van 'n goed beplande klerekas is ...
A 'n verskeidenheid modieuse, kleurvolle uitrustings.
B goedkoper klere wat met duur bykomstighede verbeter is.
C meer klassieke uitrustings.
D 'n groter aantal uitrustings. (1)
- 1.1.13 'n Term wat gebruik word om die invloed van besoedeling op die natuurlike omgewing te beskryf:
A Koolstofvoetspoor
B Koolstofdatering
C Koolstofdioksied
D Koolstofmonoksied (1)
- 1.1.14 Om vir 'n regeringshuissubsidie te kwalifiseer, moet 'n persoon ...
A 'n deeltydse werknemer wees.
B 'n voltydse werknemer wees.
C vir ten minste twee jaar werk.
D 'n getroude werknemer wees. (1)
- 1.1.15 Hierdie organisasie verseker dat die vakmanskap met die bou van huise voldoen aan die vereiste standaarde:
A Maatskaplike Behuisingstigting
B Behuising- Verbruikersbeskermingstrust
C Nasionale Huisbouersregistrasieraad
D Nasionale Behuising Finansieringskorporasie (1)
- 1.1.16 Teruggenome eiendom word dikwels voetstoots verkoop. Dit beteken dat die koper ...
A die eiendom met verborge foute aanvaar.
B 'n elektriesevoldoening-sertifikaat sal benodig voordat dit geregistreer word.
C vir alle uitgawes verantwoordelik is.
D vir die eiendomsagent se kommissie verantwoordelik is. (1)
- 1.1.17 ... is verborge koste wanneer 'n huis gekoop word.
A Okkupasiehuur en water
B Aanvangsfooie en elektrisiteit
C Versekeringskoste en verbandsbeskerming
D Eiendomsbelasting en inspeksiefooie (2)
- 1.1.18 Die volgende moet beskikbaar wees wanneer 'n klagte oor 'n foutiewe produk gelê word:
A Bewys van aankoop, klagtebrief, die produk
B Klagtebrief, die produk, verkoops persoon
C Die produk, bewys van aankoop, waarborg
D Verkoops persoon, bewys van aankoop, waarborg (2)

1.1.19 Identifiseer, uit die lys hieronder, DRIE dienste wat eiendomsagente aan 'n voornemende koper bied:

- 1 Gee advies met die vind en koop van die regte eiendom
- 2 Help om alle transaksieheffings te dek
- 3 Help met die aansoek vir 'n banklening
- 4 Subsidieer die eerste maand se huurgeld
- 5 Help met die voltooiing van die koopaanbodvorm
- 6 Berei die plaaslike behuisingstrategie voor

- A 1, 3, 6
B 2, 4, 5
C 1, 3, 5
D 2, 4, 6

(3)

1.2 Kies die finansiële opsie uit KOLOM B om by 'n stelling in KOLOM A te pas. Maak 'n kruisie (X) in die blokkie (A – H) langs die vraagnommer (1.2.1 – 1.2.6) op die aangehegte ANTWOORDBLAD. GEEN punte sal toegeken word as meer as een kruisie (X) vir 'n antwoord gemaak is nie.

KOLOM A (STELLINGS)	KOLOM B (FINANSIËLE OPSIES)
1.2.1 'n Banklening vir 'n bepaalde eiendom, wat maandeliks in paaielemente met rente terugbetaal word	A eerste verband B oordragbelasting/hereregte C verband
1.2.2 Geld wat by 'n finansiële instelling geleen word om 'n huis te bou	D onderwyslening
1.2.3 Fondse wat die huiseienaar beskikbaar het om te bestee	E boulening
1.2.4 Belasting wat deur die ontvanger van inkomste ingevorder word wanneer eiendomsbesit oorgedra word	F toegangsverband ('access bond') G subsidie
1.2.5 Dit stel die voornemende koper in staat om 'n lening te kry wat die deposito en verbandregistrasiekoste insluit	H rente
1.2.6 'n Niekontant-betaling wat deur die regering verskaf word om begunstigdes te help om behuising te bekom	

(6 x 1)

(6)

- 1.3 Kies die beskrywing uit KOLOM B om by 'n kanaal vir klagtes in KOLOM A te pas. Maak 'n kruisie (X) in die blokkie (A – G) langs die vraagnommer (1.3.1 – 1.3.5) op die aangehegte ANTWOORDBLAD. GEEN punte sal toegeken word as meer as een kruisie (X) vir 'n antwoord gemaak word nie.

KOLOM A (KANALE VIR KLAGTES)	KOLOM B (BESKRYWINGS)
1.3.1 Verbruikersakekomitee	A ondersoek klagtes oor staatsdepartemente
1.3.2 Departement van Maatskaplike Ontwikkeling	B maak verbruikers bewus van hul regte en verantwoordelikhede deur onderrig en beskerming
1.3.3 Suid-Afrikaanse Buro vir Standaarde	C administreer die Wet op Verbruikersake en ondersoek skadelike sakepraktyke
1.3.4 Die Openbare Beskermer	D moniteer en gee aandag aan verbruikerskwessies
1.3.5 Direkte bemarkingsvereniging (Sadma)	E stel veiligheids- en kwaliteitstandaarde vir goedere en dienste in die mark
	F hanteer klagtes oor staatspensioene
	G hanteer klagtes oor posbestellings en gemorspos

(5 x 1)

(5)

- 1.4 Identifiseer uit die lys hieronder DRIE algemene oortredings wat ontslag deur die werkgewer regverdig. Maak 'n kruisie (X) in die blokkie (A – F) langs die vraagnommer (1.4) op die aangehegte ANTWOORDBLAD.

- A Diefstal na finale geskrewe waarskuwing
- B Nalatigheid
- C Aflegging
- D Respekteer nie die maatskappy se eiendom nie
- E Volgehoue alkoholmisbruik tydens werksure
- F Kom laat vir werk

(3)

TOTAAL AFDELING A: 40

AFDELING B: VOEDSEL EN VOEDING**VRAAG 2**

- 2.1 Identifiseer en gee 'n kort beskrywing van die gesondheidsverwante probleem wat die gevolg kan wees as 'n mens te veel van die volgende eet:

2.1.1 Sout (3)

2.1.2 Versadigde vette (2)

- 2.2 Bestudeer die onderstaande twee spyskaarte en beantwoord die vrae wat volg:

SPYSKAART A	SPYSKAART B
Volgraantoebroodjie met Sardienvulsel Vars Groen Slaai met Franse Slaaisous Druie Gefortifiseerde Melk	Gebraaide Skaapboud met Romerige Sampioensous Geurige Aartappelskyfies Geroomde Spinasie Kaapse Brandewynpoeding met Room

2.2.1 Kies die spyskaart wat geskik sal wees vir die bestuur van osteoporose in jong volwassenes. (1)

2.2.2 Motiveer die keuse wat jy in VRAAG 2.2.1 gemaak het. (3 x 2) (6)

2.2.3 Gee DRIE redes waarom jy nie die ander spyskaart gekies het nie. (3)

2.3 Bestudeer die produketiket hieronder en beantwoord die vrae wat volg.

BERGING		
Berg in 'n koel, droë plek		
BESTANDDELE		
Melksjokolade (84%) met 'n gemoute heuningkoekvulsel (16%), Suiker, Soliede melkbestanddele, Kakaobotter, Kakao, Groentevet, Moutpoeier, Moutekstrak, Gluten, Stysel, Emulsifiseerders (insluitend Soja), Glasuringsagente, Sout, Geurmiddels.		
ALLERGENE		
Beesmelk, Gluten, Soja		
Hierdie produk is in 'n fabriek gemaak wat beide grondbone en boomneute gebruik.		
TIPIESE VOEDINGKUNDIGE INLIGTING		
Gemiddelde waardes	Per 100 g	% ADDT
Energie	2 060 kJ	-
Proteïen	9,0 g	16%
Koolhidrate	56,0 g	-
waarvan totale suiker	-	-
Totale vet	24,8 g	-
waarvan mono-onversadigde vetsure	8,5 g	-
waarvan poli-onversadigde vetsure	0,8 g	-
waarvan versadigde vetsure	15,5 g	-
waarvan transvetsure	0 g	-
Cholesterol	-	-
Totale dieetvesel	1,8 g	-
Natrium	139 mg	-
* ADDT = Aanbevole Daaglikse Dieettoelae vir 13 jaar en ouer		

2.3.1 Identifiseer DRIE voedsel-additiewe op die produketiket. (3)

2.3.2 Kies en motiveer DRIE bestanddele op die produketiket wat 'n allergiese reaksie kan veroorsaak. (3 x 2) (6)

2.4 Bestudeer die prentjie hieronder en beantwoord die vraag wat volg.

Identifiseer en motiveer woorde/terme op die etiket van die deksel wat as misleidend beskou kan word. (4)

- 2.5 Bestudeer die bestanddele hieronder wat vir 'n rolkoek met 'n bessievulsel gebruik word en beantwoord die vrae wat volg.

Rolkoek met Bessievulsel

3 groot eiers
100 ml strooisuiker
155 ml koekmeelblom
5 ml bakpoeier
5 ml vanielje

Vulsel:

500 ml vrugteblokkies (veselperskes, perskes, pere
pruime)
250 g aarbeie, in skyfies gesny
200 g laevet Griekse vanieljejoghurt
15 ml strooisuiker

- 2.5.1 Sou jy hierdie resep vir 'n diabeet aanbeveel? Gee DRIE redes. (4)
- 2.5.2 Stel veranderinge aan die resep hierbo voor sodat dit vir 'n hartlyer geskik sal wees. Motiveer die veranderinge. (4 x 2) (8)

TOTAAL AFDELING B: 40

AFDELING C: KLEDING**VRAAG 3**

- 3.1 Verduidelik enige DRIE van die volgende faktore wat 'n jong volwassene se keuse van klere kan beïnvloed:
- 3.1.1 Modeneigings
 - 3.1.2 Groepsdruk
 - 3.1.3 Kwaliteit
 - 3.1.4 Prys (3 x 1) (3)
- 3.2 Bestudeer die prentjie hieronder en beantwoord die vrae wat volg.

- 3.2.1 Beskryf die term *modebykomstighede*. (2)
- 3.2.2 Hierdie uitrustings is geskik om na 'n sosiale funksie ná werk te dra. Hoe kan albei uitrustings verander word sodat dit geskik sal wees vir die werkplek? (2 x 2) (4)

3.3 Lees advertensie hieronder en beantwoord die vrae wat volg.

FOR THE LOVE OF FASHION FOR THE LOVE OF FASHION FOR THE LOVE OF FASHION FOR THE LOVE OF FASHION

ERVARE MODEKOPERS

Damesdrag en Mansdrag – Kaapstad.

Toets jou onderskeidingsvermoë, ervaring, innoverende idees en professionele begrip van die modebedryf.

Truworths, Suid-Afrika se voorste modekleinhandelaar met 'n portefeulje van hoogs suksesvolle handelsname en immer uiteenlopende modekonsepte soos Ginger Mary; LTD; Daniel Hechter; Truworths Man en Uzzi (om slegs 'n paar te noem) bied vaardige, invloedryke en talentvolle persone die geleentheid om deel te word van een van die dinamiese spanne wat deel vorm van ons uitsonderlike maatskappy.

Jou bydrae tot die maatskappy * 'n uitsonderlike rekord van ten minste drie suksesvolle jare in die aankoop van modes * jou sterk oorredingsvermoë en vaardigheid om nuwe neigings te identifiseer wat jou vermoë om die wonderlike produk wat ons modehonger klante verwag, sal dryf* jou passievolle persoonlikheid en energie* 'n professionele begrip van tekstiel- en kledingkonstruksie.

Ons werksomgewing is dinamies, snelbewegend met uitsonderlike standaarde vir kreatiewe uitdrukking en uitmuntende mode-ontwerp.

Indien jy ons visie deel en graag op ons uitdaging wil reageer, skakel asseblief vir Jonathan Gillman by 021 460 7414 vir 'n voorlopige bespreking. Andersins, stuur jou CV via e-pos na akassel@truworths.co.za of faks na 021 460 7171.

Sluitingsdatum: 14 Desember 2009

Truworths is verbind tot transformasie en die doelwitte van die Wet op Gelyke Indiensneming. Nakoming van ons gelyke indiensenemingsdoelwitte en -teikens sal in ag geneem word in ons werwingsbesluite.

TRUWORTHS

[Bron: Mercury News, November 2009]

- 3.3.1 Wat is 'n *handelsnaam*? (2)
- 3.3.2 Verduidelik DRIE negatiewe ekonomiese invloede wat handelsname op die gemiddelde Suid-Afrikaanse gesin het. (3 x 2) (6)
- 3.3.3 Identifiseer DRIE vaardighede wat die modeaankoper moet hê. (3)
- 3.3.4 Verduidelik, in jou eie woorde, die stelling in die advertensie: "Ons werksomgewing is dinamies, snelbewegend met uitsonderlike standaarde vir kreatiewe uitdrukking en uitmuntende mode-ontwerp." (3 x 2) (6)

3.4

Oleg Cassini ('n mode-ontwerper) sê: 'Mode antisipeer, en elegansie is 'n denkwysse ... 'n spieëlbeeld van die tyd waarin ons leef, 'n vertolking van die toekoms en is nooit staties nie.'

[Erkenning aan Edgars se spesiale uitgawe]

3.4.1 Verduidelik hoe die volgende modeverandering beïnvloed:

(a) Politieke faktore (3)

(b) Ekonomie (3)

3.4.2 Wat is jou siening van hierdie stelling met betrekking tot modeneigings wat op die Suid-Afrikaanse kleremark beskikbaar is?
(4 x 2) (8)

TOTAAL AFDELING C: 40

AFDELING D: BEHUISING EN SAGTE MEUBLEMENT**VRAAG 4**

- 4.1 Verskillende behuisingsopsies is in Suid-Afrika beskikbaar. Noem en verduidelik die opsies in die advertensies hieronder.

4.1.1

HALFWAY GARDENS

DUBBELVERDIEPING MEENTHUIS – R775 000
 Pragtige 3 SLAAPKAMER, 1 BADKAMER tuin-eenheid.
 Sitkamer/eetkamer, SUPER NUWE KOMBUIS. Enkel
 motorhuis. Swembad in kompleks.

SKAKEL: JACQUI 082 444 6470
 [© Erkenning: *Midrand Property Week*, 13 Augustus 2009]

(3)

4.1.2

EIENDOM TE HUUR

NOORDWYK
 Vrystaande 3 bed dupleks, 2 badkamers,
 2 toesluitmotorhuise, privaat tuin.
 Alarm & voorafbetaalde elektrisiteit.
Okkupasie so gou moontlik
R8 000 onderhandelbaar
082 346 2461 – Ema
 [© Erkenning: *Midrand Property Week*, 13 Augustus 2009]

(3)

4.1.3

NOORDWYK

GROOT GESINSHUIS – R1 100 000
 Ruimte & privaatheid! Super hoekerf! 4 SLAAPKAMERS,
 3 BADKAMERS! Groot sitkamer, aparte eetkamer en
 kombuis, (kombuis benodig 'n vrou se hand). Aparte
 onthaalvertrek (tans die musiekkamer). Baie groot patio.
 Sprankelende swembad. Dubbel motorhuis.

SKAKEL: JACQUI 082 444 6470
 [© Erkenning: *Midrand Property Week*, 10 September 2009]

(3)

- 4.2 Bespreek EEN van die volgende finansiële koste verbonde aan die koop van 'n huis:

4.2.1 Oordragkoste

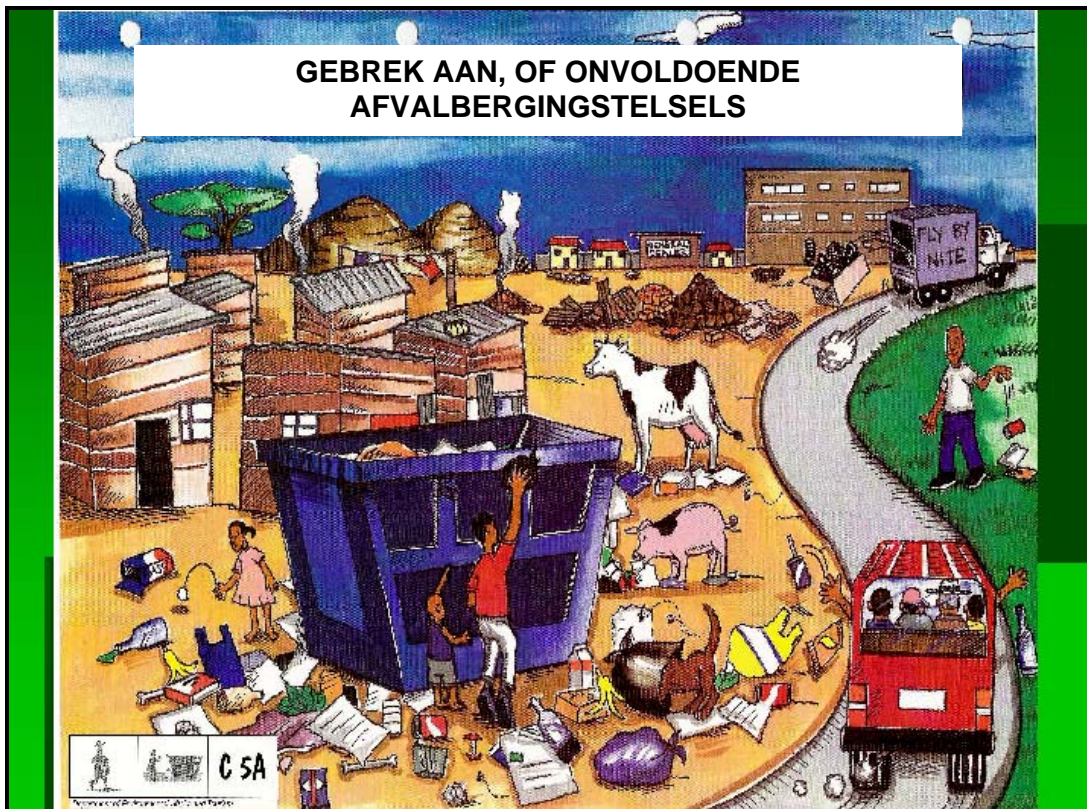
4.2.2 Verbandkoste

(6)

- 4.3 Stel SES vereistes voor wat, indien dit nie nagekom word nie, die registrasie van 'n verband kan vertraag.

(6)

- 4.4 Hoe kan die verantwoordelike gebruik van elektrisiteit bydra om krag in die huis te bespaar? (6)
- 4.5 Bestudeer die prentjie hieronder en beantwoord die vrae wat volg.

- 4.5.1 Identifiseer DRIE herwinbare items in die prentjie. (3)
- 4.5.2 Evalueer die invloed wat die gebrek aan 'n geskikte munisipale afvalbergingstelsel op die natuurlike en ekonomiese omgewing het. (5 x 2) (10)

TOTAAL AFDELING D: 40

AFDELING E: TEORIE VAN PRODUKSIE EN BEMARKING VAN VOEDSEL, KLEDING EN SAGTE MEUBLEMENT**VRAAG 5**

- 5.1 Wat beteken die onderstaande akronieme (afkortings):
- 5.1.1 SAID (1)
 - 5.1.2 BTW (1)
 - 5.1.3 LBS (1)
- 5.2 Gee DRIE redes waarom maatskappye belasting moet betaal. (3)
- 5.3 Verduidelik elk van die volgende terme met betrekking tot die bemarking van produkte:
- 5.3.1 Prys (3)
 - 5.3.2 Promosie (3)
- 5.4 Hoe kan die volgende faktore bydra tot die doeltreffende produksie van kwaliteitsgoedere:
- 5.4.1 Produksieskedules (4)
 - 5.4.2 Deurlopende opleiding van werknemers (4)
- 5.5 Hoe word werknemers van 'n produksiemaatskappy deur die volgende beoordeel:
- 5.5.1 Werkloosheidsversekeringsfonds (WVF) (3)
 - 5.5.2 Kommissie vir Versoening, Bemiddeling en Arbitrasie (KVBA) ('CCMA') (4)

- 5.6 Bestudeer die strokiesprent hieronder en gee DRIE redes vir die werknemer se finale antwoord.

(3)

- 5.7 Verduidelik hoe 'n entrepreneur kan verseker dat kwaliteit tydens die produksieproses gehandhaaf word. (5 x 2)

(10)

TOTAAL AFDELING E: 40
GROOTTOTAAL: 200

ANTWOORDBLAD**AFDELING A****SENTRUMNOMMER:**

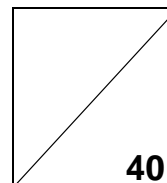
--	--	--	--	--	--	--	--

EKSAMENNUMMER:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

VRAAG 1.1

1.1.1	A	B	C	D	(1)
1.1.2	A	B	C	D	(1)
1.1.3	A	B	C	D	(1)
1.1.4	A	B	C	D	(1)
1.1.5	A	B	C	D	(2)
1.1.6	A	B	C	D	(2)
1.1.7	A	B	C	D	(2)
1.1.8	A	B	C	D	(1)
1.1.9	A	B	C	D	(1)
1.1.10	A	B	C	D	(1)
1.1.11	A	B	C	D	(1)
1.1.12	A	B	C	D	(1)
1.1.13	A	B	C	D	(1)
1.1.14	A	B	C	D	(1)
1.1.15	A	B	C	D	(1)
1.1.16	A	B	C	D	(1)
1.1.17	A	B	C	D	(2)
1.1.18	A	B	C	D	(2)
1.1.19	A	B	C	D	(3)

26

VRAAG 1.2

1.2.1	A	B	C	D	E	F	G	H	(1)
1.2.2	A	B	C	D	E	F	G	H	(1)
1.2.3	A	B	C	D	E	F	G	H	(1)
1.2.4	A	B	C	D	E	F	G	H	(1)
1.2.5	A	B	C	D	E	F	G	H	(1)
1.2.6	A	B	C	D	E	F	G	H	(1)
									6

VRAAG 1.3

1.3.1	A	B	C	D	E	F	G	(1)
1.3.2	A	B	C	D	E	F	G	(1)
1.3.3	A	B	C	D	E	F	G	(1)
1.3.4	A	B	C	D	E	F	G	(1)
1.3.5	A	B	C	D	E	F	G	(1)
								5

VRAAG 1.4

1.4	A	B	C	D	E	F	
						3	

TOTAAL AFDELING A: 40